

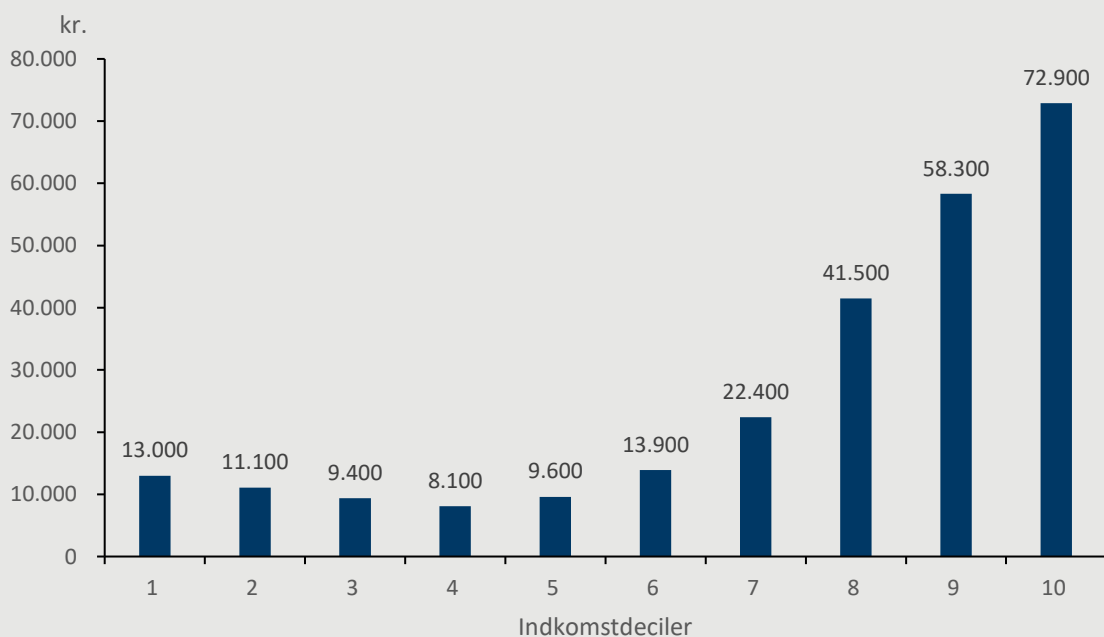
De 10 pct. rigeste har fået 73.000 kr. i SU på kandidat-delen, mens de 50 pct. med lavest indkomst har fået 10.000 kr. i SU

Af cheføkonom Mads Lundby Hansen (21237952), specialkonsulent Thomas Due Bostrup og chefkonsulent Carl-Christian Heiberg
21-04-2022

CEPOS har på Danmarks Statistiks personregistre beregnet, hvor meget forskellige indkomstgrupper fik i SU på afsluttende del/kandidatdelen af en universitetsuddannelse. Analysen viser at:

- SU på kandidatdelen (de sidste 2 år på universitetet) går hovedsageligt til personer, som senere i livet får høje indkomster
- De 10 procent med højest indkomst som 40-årige har i gennemsnit fået ca. 73.000 kroner i SU på kandidatdelen af en universitetsuddannelse
- De 50 procent med lavest indkomst som 40-årige har i gennemsnit fået ca. 10.000 kroner i SU på kandidatdelen
- 10. decil har altså i gennemsnit fået 7 gange så meget i SU som personerne i den nederste halvdel af indkomstfordelingen
- SU på kandidatdelen øger uligheden i samfundet, når man beregner den ud fra livsindkomster
- At man giver verdens højeste SU til personer, der senere i livet får de højeste indkomster, taler for, at SU'en omlægges til lån på kandidatdelen
- Omlægning af SU på kandidatdelen til lån giver en budgetforbedring på 2 mia. kr.

SU på afsluttende del af LVU fordelt på indkomstdeciler som 40-årige

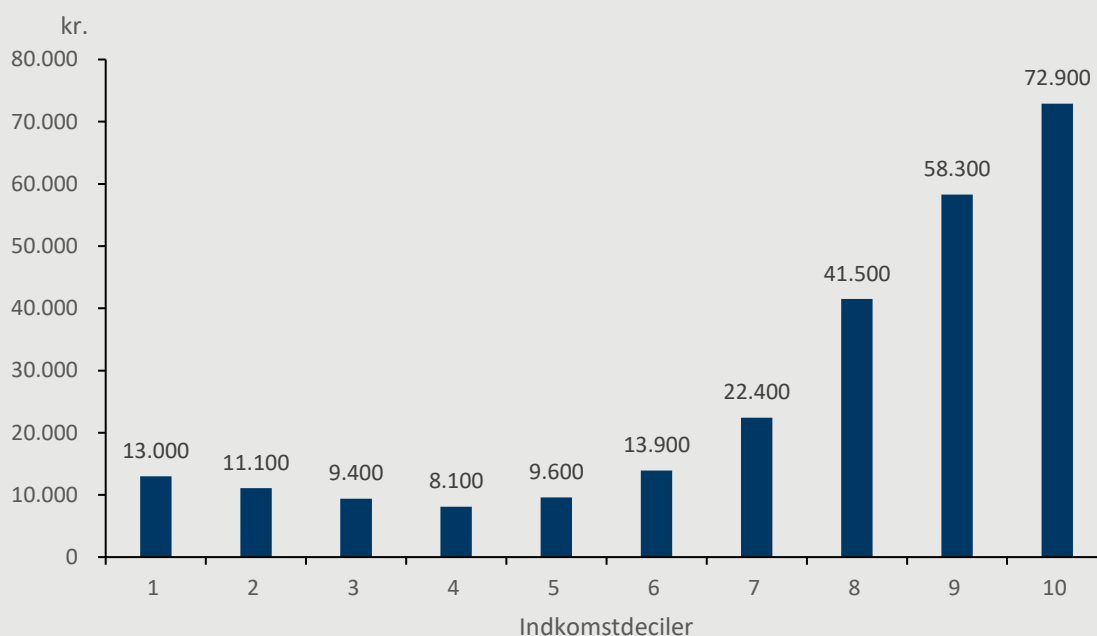

CEPOS har på Danmarks Statistiks personregistre beregnet, hvor meget forskellige indkomstdeciler har fået i SU på afsluttende del/kandidatdelen af en universitetsuddannelse. Indkomstdecilerne er opdelt efter personernes bruttoindkomst som 40-årige i dag (2020).

10. decil, dvs. de 10 pct. rigeste, har i gennemsnit fået ca. 73.000 kr. i SU på kandidatdelen af en universitetsuddannelse, mens de 50 pct. med lavest indkomst i gennemsnit har fået ca. 10.000 kr. i SU, jf. figur 1. 10. decil har altså i gennemsnit fået 7 gange så meget i SU som personerne i den nederste halvdel af indkomstfordelingen.

Det er en markant forskel, som viser, at SU på kandidatdelen hovedsageligt går til personer, som senere i livet får høje indkomster, hvilket hænger sammen med, at kandidatuddannelser ofte fører til vellønnede jobs.

Figur 1
SU på afsluttende del af LVU fordelt på indkomstdeciler som 40-årige

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Reformkommissionen¹ har for nyligt foreslået, at SU'en på kandidatuddannelsen omlægges til lån og bl.a. begrundet det med, at "Omlægningen fra stipendier til lån på den sidste del af de længste uddannelser er socialt afbalanceret, fordi universitetskandidaterne set over et livsforløb er blandt de bedst lønnede på arbejdsmarkedet." Forslaget giver en besparelse på 2 mia. kr.²

¹ Reformkommissionen: "[Nye Reformveje 1](#)"

² Reformkommissionen: "[Effekt på offentlige finanser af anbefalingerne i Nye Reformveje 1](#)"

SU på kandidatdelen øger da også uligheden i samfundet, når man ser på livsindkomster. Det skyldes, at der gives SU til nogle af dem, der senere i livet kommer til at tjene mest i samfundet. Målt på livsindkomst øger man ligheden ved at konvertere SU til lån på kandidatdelen³.

Lån på kandidatdelen frem for SU kan trække i retning af mere økonomisk rationelle uddannelsesvalg. Det kan betyde, at unge i større omfang vil overveje, om en uddannelse giver et godt job og en god løn. Lånet skal jo betales tilbage. Desuden kan det være, at flere unge vil fravælge at tage de sidste 1-2 år på universitetet og i stedet søge job i det private allerede efter den 3-årige bacheloruddannelse. Det er langt fra alle akademikerjob, der forudsætter akademisk specialtviden.

Danmark har i dag verdens højeste SU. Den danske SU er f.eks. mere end dobbelt så høj som i Sverige og Finland⁴, samt næsten dobbelt så høj som i Norge. I de andre nordiske lande er SU'en markant lavere og i stedet kan de studerende optage lån.

Dårlig ide at føre besparelse tilbage til uddannelsessystemet

Nina Smith og Reformkommissionen foreslår desuden at føre en del af SU-besparelsen tilbage til uddannelsessystemet. Dette forslag kan undre, da der ikke forelægger videnskabelige undersøgelser og dokumentation for at flere penge til drift af bl.a. universiteter vil øge produktivitet og beskæftigelse. Produktivitetskommissionen⁵ under Thorning-regeringen analyserede sig faktisk frem til, at udfordringen for det danske uddannelsessystem ikke var, at man havde for få penge. Udfordringen var, at man ikke brugte pengene godt nok. Vismændene⁶ har også lavet en analyse, der viste, at man brugte for mange penge i Danmark til SU og videregående uddannelse under ét. Danmark er blandt de lande i verden, der har de højeste offentlige udgifter til videregående uddannelse⁷.

I stedet kan det anbefales at anvende de frigjorte midler til for eksempel at hæve topskattegrænsen eller endnu bedre: Reducere topskattesatsen. Det vil bl.a. øge incitamentet til at tage uddannelser, der giver en høj løn.

³ Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 179 (Alm. del) af 15. marts 2022

⁴ CEPOS-notat: "[Dansk SU næsten 3 gange højere end den svenske – lavere SU kan øge beskæftigelsen med 12.000](#)"

⁵ Produktivitetskommissionen: "[Uddannelse og innovation](#)", analyserapport 4, februar 2014

⁶ De Økonomiske Råd: "[Dansk Økonomi, Forår 2018](#)"

⁷ ABCepos: "[Danmark har de 4. højeste offentlige udgifter til videregående uddannelse blandt OECD-lande](#)"